

edito

En de vrouw verdient haar brood, en kijk ze plukt ook zelf haar rozen...

Het was een klein artikeltje in *De Morgen*: de Antwerpse sp.a zet een eigen denktank op rond cultuur met de bedoeling het gewone volk meer kansen te geven om culturele evenementen te consumeren. U neemt het voor wat het waard is, maar ik was vooral 'getikt' door de naam van de denktank: Brood & Rozen. Toepasselijk natuurlijk, hoewel ik me wel vragen stel bij het creatief potentieel van de partij. Dit motto werd immers al een paar keer gebruikt (of bijna gebruikt) voor een sp.a-initiatief. Toevallig of niet stond in hetzelfde artikel een schitterende lapsus: in plaats van Brood & Rozen schreef de journalist Brood en Spelen!

't Is niet dat ik er van wakker lig. We hebben hoe dan ook geen patent op deze slagzin. Maar ik vind hem nog altijd wondermooi als titel van ons tijdschrift. En ik herinner me nog hoe Guy Vanschoenbeek bij het uitkomen van 'zijn' eerste nummer aan alle leden van de kernredactie rozen gaf en aan de lay-outster een groot brood.

Brood & Rozen verwijst naar een slogan van textielarbeidsters tijdens een staking in Lawrence (USA) in 1912. Reden van de staking was een drastische verlaging van het loon in de textielnijverheid. Eerder was al in verspreide slagorde geprotesteerd door de mannen, maar het waren de vrouwen van het textielbedrijf 'Everett Mill' die het vuur aan de lont staken. Zij trokken naar de andere 'mills' om op te roepen tot actie en twee dagen later hadden al meer dan vijftigduizend arbeiders het werk neergelegd. Uiteindelijk zouden dertigduizend mannen, vrouwen én kinderen van meer dan veertig nationaliteiten zich in deze 'industrial war' engageren.

De inzet van de staking was niet alleen het loon, maar ook de machtsstrijd binnen de vakbeweging zelf. Het was ook een van de eerste keren dat de laaggeschoolden hun plaats opeisten in de sociale strijd.

Maar de staking sprak vooral tot de verbeelding omdat het vrouwen waren die massaal en militant staakten, vrouwen die niet georganiseerd waren en misschien daarom des te radicaler ageerden: niet minder dan 90 % van de aanklachten tegen

vrouwelijke staaksters gebeurde op grond van aanvallen en intimidaties van die vrouwen tegen soldaten en politieagenten. In de woonblokken stonden verkensters permanent op de uitkijk, terwijl anderen stenen en kokend water bij de hand hadden ! Het waren die vrouwen die door de straten trokken en scandeerden: "We want bread and roses too" om duidelijk te maken dat het hen niet alleen om puur materiële eisen was te doen.⁽¹⁾

Ludo Abicht wijst in een essay met de titel *Brood Rozen en Utopie* op de gelijkenis van deze slagzin met een gedicht van Heinrich Heine.

*Es wächst hienieden Brot genug
Für alle Menschenkinder,
Auch Rosen und Myrten, Schönheit und Lust,
Und Zuckererbsen nicht minder.*

De overeenkomst kan toevallig zijn, al is de invloed van de Duitse immigranten op de socialistische beweging in de VS niet te onderschatten.⁽²⁾

Hoe dan ook, Guy had geen betere naam voor ons tijdschrift kunnen bedenken. We willen immers, in de grootst mogelijke onafhankelijkheid, bijdragen brengen over alle mogelijke aspecten, dus niet alleen de puur materiële, van sociale bewegingen en sociale strijd.

Laat dit meteen een warme gedachte zijn aan Guy die stierf op 10 december 1996. Straks zijn we ouder dan hij ooit zal worden...

Laat dit ook een eerbetoon zijn aan die vrouwen wier strijd nog niet gestreden is en die elk jaar op de internationale vrouwendag van 11 november even wat meer aandacht krijgen....

Paule Verbruggen

(1) G. VANSCHOENBEEK, We want bread and roses too: de staking in Lawrence (USA), 1912. In: *Brood & Rozen*, 1(1996)2, pp. 78-80; G. VANSCHOENBEEK, Brood & Rozen. Na het verhaal en de slagzin, het lied. In: *Brood & Rozen*, 1(1996)3, pp. 58-59.

(2) L. ABICHT, Brood Rozen en Utopie. In: *Kritiek*, Gent, 1987.